

Výcvik v honitbě – výcvik v poli

Lovecký
výcvik

V minulých dílech jsme se věnovali začátkům výcviku psa v poslušnosti a ovladatelnosti. Tu jsme mohli cvičit na zahradě nebo v městském parku, a až doposud jsme tedy nepotřebovali přístup do honitby. Pro další výcvik je však již potřeba si zajistit přístup do honitby s vhodným terénem pro naše potřeby výcviku.

Co a pro koho je honitba?

Honitba je pozemek, na kterém je povoleno vykonávat právo myslivosti. Jedna honitba může obsahovat více pozemků různých vlastníků. Pozemky, na kterých není myslivost povolena, se nazývají nehonební. Rozhodně nespolečáme na to, že zrovna nás si nikdo nevšimne, a tak necvičíme v cizí honitbě bez souhlasu mysliveckého sdružení či honebního společenstva, které v ní vykonává právo myslivosti a jako jediný oprávněný subjekt o zvěř v ní pečuje! Věřte tomu, že psovoda s cvičícím psem si myslivci velice rychle všimnou, aniž by o tom psovod měl jakékoli tušení. Naopak přítomnost dobrého myslivce v lese kolikrát ani nezaregistrujete, takže vů-

Vypouštění psa na vlečku

bec nemusíte tušit, že si zaděláváte na malér, protože volný pohyb psů v honitbě je zakázán. Tím spíše, je-li pes mimo vliv svého vůdce, což se při výcviku může snadno stát. Pokud se nám podařilo si zajistit přístup do honitby, ať už individuálně, nebo v doprovodu kompetentní osoby, můžeme se pustit do dalšího výcviku.

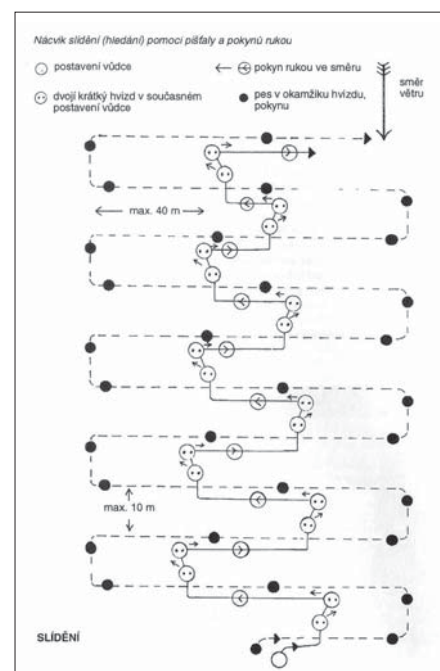
Výcvik v honitbě se dá všeobecně rozdělit na výcvik v poli (kterým se budeme zabývat v tomto díle), výcvik v lese a ve vodě.

První zkoušky, které slídič zpravidla absolvuje, jsou zkoušky vloh a následně podzimní zkoušky. Ty probíhají většinou na poli, právě proto tímto výcvikem začneme i my. Co nás tedy čeká? Nácvik slídění, během kterého zkoušíme zpravidla zároveň nos a hlasitost, dále dohledávka a vlečka s přinášením na dálku.

1. Slídění

Naším cílem má být, aby pes systematicky (nejlépe člunkovitým způsobem – tzv. „cik-cak“), energicky a radostně prohledával daný terén před pomalu postupujícím vůdcem s evidentní snahou nalézt zvěř nebo její čerstvou stopu. Ideální tempo je cval, při ověřování pachů může

pes přejít do klusu či do kroku. Většina slídičů by měla pracovat v přehledném terénu do vzdá-

Nákres slídění

lenosti účinnosti brokového výstřelu (přibližně 30 m), s rostoucí nepřehledností terénu by se měla vzdálenost o něco zkracovat. U plemene německý křepelák se vzhledem k obrovskému temperamentu toleruje trochu větší vzdálenost od vůdce, vždy však musí být evidentní, že je pes i na větší vzdálenost stále pod jeho vlivem.

Slídění by mělo probíhat zásadně proti větru, popřípadě s mírným bočním větrem. Jako vhodný terén můžeme zvolit pole s porostem, ve kterém je zvěř kryta, aby ji pes nemohl příliš daleko hledat zrakem. Je možné využít i strniště s řádky slámy. V začátcích je lepší porost takového vzrůstu, aby psa příliš neomezoval v pohybu po stopách a za zvěř, u velmi pokročilého výcviku je možné vybírat vyšší porost, kde je pes nucen používat svůj nos a plně se na něj spoléhat.

Kokršpaněl po návratu z vlečky předává zajíce.

Při výcviku systematického slídění postupujeme u většiny psů následovně: Vůdce prochází polem tak, jak by to měl dělat pes, tedy nalevo, napravo, nalevo, napravo atd. Poněvadž pes je o mnoho rychlejší než vůdce, nemusíme docházet až k samým okrajům pole nalevo a napravo, ale vždy jen tak daleko, abychom psa navedli určeným směrem. Jestliže se pes tímto směrem vydá a vůdce předběhne, může se vůdce opět otočit. U psů, kteří po vypuštění do pole svého vůdce neberou dostatečně na vědomí, můžeme zpočátku použít dlouhou stopovací šňůru pro usměrnění pohybu psa v případě, že nezareaguje na náš slovní povel či na píšťalku.

Povely při slídění

V průběhu tohoto výcviku můžeme tuto „cik-cak“ trasu postupně zkracovat, až posléze postupujeme středem pole pouze přímo vpřed a psa usměrnujeme jen držním těla a povely. Jeden krátký hvizd, případně „hledej!“ použijeme při změně směru, přivolání provádíme dvěma rychle za sebou následujícími delšími hvizdy. Povel „down“ (lehni) provádíme jedním dlouhým hvizdem s možným vztyčením paže až do doby, než pes zalehne. Povely používáme jako cvik poslušnosti a ke zklidnění, k ustálení či zastavení příliš temperamentního psa za účelem navázání kontaktu a získání respektu k povelům vůdce. Následuje buď uvázání na řemen, anebo opětovný povel „hledej!“.

Narazí-li pes na zvěř, musí ji následovat. Nechte psa běžet, protože v první fázi výcviku by

vás asi stejně nevnímal a nepřišel by. V dalších fázích výcviku je ale třeba, aby přišel. Proto je dobré počkat, až se následováním zvěře trochu unaví, a pak teprve přivolávat. Nepřivolávejte psa, když plný nadšení sleduje zvěř a víte, že vás stejně „nevidí a neuslyší“.

Slídění se doporučuje cvičit v dobře zavřené lokalitě, ve velké vzdálenosti od silnice či železnice.

2. Nos

Kvalita nosu je sice psovi vrozená, správným vedením ji však můžeme dále rozvíjet a podporovat jeho citlivost. Na zkouškách se hodnotí během celých zkoušek, a to při disciplínách, kdy pes nos používá. V potaz se musí brát vzdálenost, na jakou pes zvěř navětil, síla větru, vlhkost a teplota vzduchu, členitost terénu, porost apod.

3. Hlasitost

Podle zkušebního řádu se posuzuje mimo jiné také hlasitost, což je laicky řečeno štěkot psa na teplé stopě zvěře, případně na viděnou. Tím pes upozorňuje svého vůdce na přítomnost zvěře, na její polohu a na směr, kterým ji žene. Na zkouškách je nejvíce ceněna hlasitost na teplé stopě, kdy pes štěká nejen při spatření odbíhající zvěře, ale i při vypracování čerstvé stopy. Další možností je, že pes hlásí pouze tzv. „na viděnou“ – čili štěká jen při spatření odbíhající zvěře, ale jakmile se mu zvěř ztratí z dohledu a jde za ní pouze po stopě, hlásit přestane. Pokud pes nehlásí ani v jednom z uvedených případů, říkáme o něm, že je „němý“.

Hlasitost za odbíhající zvěří nelze zameškat s tzv. vydáváním u zhaslého kusu zvěře či s vydáváním při kontaktu „tváří v tvář“ s živou zvěří (setkání s divočkem, kočka či kuna na stromě atd.).

Hlášení je potřeba začít učit v raném věku

Hlasitost jako vrozená vloh se učí velmi špatně, ne-li vůbec, záleží na každém jedinci. Tady více než kdekoli jinde je na místě příprava od raného věku a kontakt s živou zvěří, který probudí vrozené chování psa. Co jsme zameškali v raném věku, to se později velmi špatně dohání. Jsou však známy případy, kdy byl pes až do tří let věku němý, a poté se rozhlásil. Napomůže tomu vodění psa do zavřeného revíru nebo vodění společně s druhým, hlasitým psem.

„Němí psi“

Některí psi však tuto vloh nemají a zůstanou němí po celý život. V praxi to v některých případech může být i výhoda, protože němý pes nám zvěř nevyplaší. Na zkouškách a soutěžích je však hlasitý slídič hodnocen podle intenzity a způsobu hlášení příslušným počtem bodů, němý pes obdrží vždy 0 bodů. Z důvodu udržení hlasitosti je u některých plemen (např. německý křepelák) hlasitost na teplé stopě podmínkou chovnosti, takže se němí jedinci do chovu vůbec

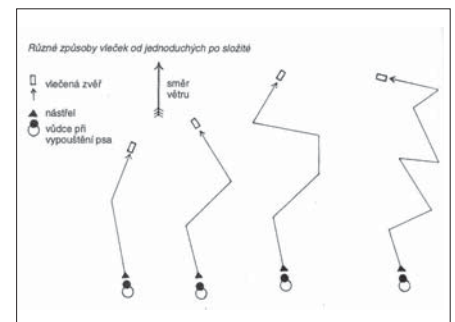
nedostanou a nemusíme se pak příliš obávat, že by se nám dostalo do rukou němé štěně. U plemen anglických španělů už však není snaha tuto loveckou vloh v chovu udržet, chov je veden na mnoha němých jedincích s velmi vysokými exteriérovými předpoklady, a díky tomu je hlasitost u těchto plemen slabší. Je však třeba si uvědomit, že v zemi původu angličtí slídiči – tedy lovečtí španělé – při lovu nehlásí a vzhledem ke specifickým lovům ve své domovině hlásit ani nesmějí! Hlasitost byla u nás zavedena v důsledku německého vlivu v lesnictví a později i v lovectví, tedy v myslivosti a v lovecké kynologii.

Stopa živé zvěře

Disciplína „Stopa živé zvěře“ byla součástí zkušebního řádu platného od 1. 1. 2008 (který pro letošní rok platí jen pro soutěže, nikoliv pro získání lovecké upotřebitelnosti) na všech zkouškách slídičů. Po současné změně zkušebních řádů z 1. 4. 2014 je tato disciplína zkoušena jen na zkouškách vloh, pro praktický lov je však neméně důležitá. Pro výcvik sledování přirozené stopy zdravé zvěře je nejhodnější stopa zajíce, kterého pes neviděl odběhnout. Důležité je, aby si cvičitel zapamatoval přesnou dráhu stopy. Psa nasadí, lépe však při slídění volně navede na stopu zajíce s povel „stopa!“ a kontroluje, zda ji náruživě a přesně sleduje. Pes by ji měl sledovat 150-200 metrů.

4. Vlečka

Vlečka neboli stopa vlečené zvěře simuluje v podstatě odbíhající postřelenou drobnou zvěř při praktickém lovu. Může jít například o zajíce nebo bažanta trefeného na křídlo, který po zasažení brokem spadne na zem a dál uniká pěšmo – říkáme o něm, že je „křídlovany“. Taková zvěř může uběhnout klidně stovky metrů a bez dobře vycvičeného psa nemáme šanci ji nalézt a vhodným způsobem usmrtit.

Nákres vleček

Jak zakládat stopu vlečky

Vlečku zpočátku cvičíme na dlouhé šňůře nebo řemenu. Stopu vlečky zakládáme vždy po větru a použijeme k tomu zvěř (králíka, zajíce, bažanta nebo i kachnu), kterou jsme psa naučili ochotně přinášet. Pomocník označí místo začátku stopy (tzv. nástřel – v praxi místo, kde byla zvěř zasažena střelou), obvykle trochou naškubané srsti nebo peří, a táhne zvěř za sebou na provázku

Tahání vlečky – do výcviku můžeme zapojit celou rodinu.

dlouhém 1-2 metry. Na konci vlečky zkontroluje neporušenost zvěře, sejme z ní provázek a položí ji na konec stopy kolmo ke stopě. Sám ve směru vlečky poodejde cca o 50 kroků dál a ukryje se. Pokud cvičíme sami, nezbyvá nám, než se po ukončení stopy vrátit na začátek (vždy se vracíme v dostatečné vzdálenosti od založené stopy, aby pes nesledoval naši stopu místo stopy zvěře), a teprve poté přivést psa. Zakládání vlečky by pes totiž nikdy neměl vidět.

Pach vlečky

Pach vlečky ovšem velmi rychle vyprchává, proto je třeba mít psa ukrytého někde poblíž, abychom ho ihned po založení stopy mohli nasadit – může ho držet pomocník, který dohlédne, aby se pes na zakládání stopy neřval, nebo můžeme mít psa odloženého v autě. Pach bažanta vyprchává nejrychleji, pach zajíce či králíka se drží o něco déle, proto je pro psa zpravidla těžší vlečka s pernatou zvěří než se srstnatou. Na začátku připravujeme krátké rovné vlečky, později je prodlužujeme až na 200 i více kroků s dvěma tupými úhly.

Stopa a odevzdání

Vůdce potom psa přivede na nástřel, nasadí psa na stopu a opakovanými povely „stopa!, přines!“ (může psovi prstem ukazovat na zem na „stopu“, aby se lépe chytil) sleduje psa na řemenu až na konec vlečky. Když pes zběhne ze stopy, nechá jej, aby se sám opravil, případně ho stáhne a navede na ni znovu. Na konci vlečky nechá psa uchopit zvěř a vrátí se spolu s aporujícím psem na její začátek, kde si pes sedne před vůdcem a za povelu „pusť!“ mu zvěř odevzdá.

Pokud pes spolehlivě vypracovává vlečku na řemenu, začneme s nácvikem volného vypracování.

Postupujeme stejným způsobem jako předtím, ale psa na vlečce sledujeme pouze 10-20 kroků, a když pes dostatečně „zalehne“ do řemenu, vypustíme jej s povelu „stopa!, přines!“ . Když se vrátí z vlečky bez zvěře, vezmeme ho na šňůru a celou vlečku s ním znovu vypracujeme. Abychom mohli po 10-20 krocích psa vypustit na volno, budeme potřebovat lovecké vypouštěcí vodítko, lépe však koženou kulatou vypouštěcí šňůru. Pokud ji nemáme, stejně dobře nám poslouží obyčejné vodítko či šňůrka, kterou protáhneme pod obojkem psa a vypuštění provedeme pouze uvolněním jednoho jejího konce. Ať už si k vypuštění zvolíme jakoukoli pomůcku, důležité je, aby vypuštění z řemene bylo plynulé a bez zasekávání při odepínání karabiny. Denně cvičíme nejvíce dvě-tři vlečky, aby psa práce bavila.

5. Dohledávka a přinášení

Dohledávka a přinášení učíme zpravidla tak, že pohodíme zvěř do prostoru, aby ji pes neviděl, a s povelu „hledej – aport!“ ho vypustíme. Vypouštíme ho zásadně proti větru, aby mohl zvěř spolehlivě navětrít. Samozřejmě předpokládáme, že pes má v tuto chvíli již perfektně zvládnutý aport. V tom případě pes zvěř zpravidla navětrí, přijde k ní, ihned ji uchopí a přinese. Pro takového psa nešetříme pochvalou ani odměnou. Může se však stát, že pes nalezenou

Přinášení srstnaté zvěře

Kokršpaněl našel bažanta a uhání s ním k vůdci.

Pro kokršpaněly je na zkouškách s ohledem na jejich velikost předepsaný králík místo zajíce, který je o něco menší a pro psa lehčí. V praxi však potřebujeme, aby pes aportoval i vyspělého zajíce.

zvěř pouze očichává, v tom případě vydáme ihned energický rozkaz „aport!“ a trváme na tom, aby ji pes rychle přinesl a odevzdal. Pokud má pes tendenci se zvěří po nalezení utíkat nebo se jinak vzdalovat z našeho vlivu, pomůžeme si připnutím na stopovací šňůru. Cvik opakujeme s různou zvěří a na různých místech tak dlouho, až pes nalezenou zvěř spolehlivě přinese pouze na povel „hledej!“, lépe „hledej, ztratil!“ .

Na zkouškách je akceptovatelné, aby vůdce z místa vypuštění psa naváděl ukazováním rukou a povelu „hledej!“ . Nesmí se však vzdálit z místa vypuštění a nesmí dát psovi povel k přinesení („aport!“ nebo „přines!“) . Za každou takovou chybu se výkon hodnotí bodovou ztrátou.

Alena Krčmářová, Josef Smrž ■

Foto: archiv autorů

Příště: Výcvik slídiče v lese a ve vodě

inzerce

ČMKJ člen ČMKU a Výstavní výbor Praha 5 a 6 13. OBLASTNÍ VÝSTAVA

psů všech plemen, s klubovou výstavou německých krátkosrstých ohařů a speciální výstavou velký a malý münsterlandský ohař, německý dlouhosrstý ohař

4. října 2014

kemp Džbán v Praze 6 – Vokovicích
Uzávěrky přihlášek: 1. 20.8.2014, 2. 4.9.2014
Přihlášky: Výstavní výbor, Sídlištní 136/24
165 00 Praha 6 – Lysolaje

Tel.: 602123510 nebo 605129887
www.myslivost.cz/omspraha6